



“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.



AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 14 avqust 2024-cü il №60 (2871) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Fransanın Paris şəhərində keçirilən XXXIII Yay Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan Respublikasının idmançıları və onların məşqçiləri üçün yüksək nəticələrə görə mükafatların müəyyən edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının idmançılarını və onların məşqçilərini həvəsləndirmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. XXXIII Yay Olimpiya Oyunlarında əldə etdikləri yüksək nəticələrə görə Azərbaycan Respublikasının idmançıları və onların məşqçiləri üçün mükafatların məbləği aşağıdakı qaydada müəyyən edilsin:

1.1. birinci yeri tutan hər bir idmançıya 400 000 (dörd yüz min) manat, onun məşqçisinə 200 000 (iki yüz min) manat;

1.2. ikinci yeri tutan hər bir idmançıya 200 000 (iki yüz min) manat, onun məşqçisinə 100 000 (yüz min) manat;

1.3. üçüncü yeri tutan hər bir idmançıya 100 000 (yüz min) manat, onun məşqçisinə 50 000 (əlli min) manat.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 avqust 2024-cü il

Azərbaycan Milli Olimpiya komandası üzvlərinin təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

XXXIII Paris Yay Olimpiya Oyunlarında qazanılmış yüksək nailiyyətlərə və Azərbaycan idmanının inkişafında xidmətlərinə görə aşağıda adları çəkilən Azərbaycan idmançıları və onların məşqçiləri təltif edilsinlər:

"Şöhrət" ordeni ilə

Heydərov Hidayət Minayət oğlu
Kotsoiev Zelim Oleqoviç
Məmmədov Elxan Əbülfəz oğlu
Trautmann Riçard

1-ci dərəcəli "Vətəna xidmətə görə" ordeni ilə

Həsənov Tərhan Əliheydər oğlu

2-ci dərəcəli "Vətəna xidmətə görə" ordeni ilə

Alfonso Dominguez Loren Berto Berto

Maqomedov Qaşım Maqomed oğlu

3-cü dərəcəli "Vətəna xidmətə görə" ordeni ilə

Cəfərov Həsərət Valeh oğlu

Qiorqi Meşvildişvili Xaxa oğlu

Maqomedov Maqomedxan Maqomedoviç

3-cü dərəcəli "Əmək" ordeni ilə

Abdullayev Məmməd Kamil oğlu

Əliyev Həsən Həsən oğlu

Qazyumov Xetaq Ruslanoviç

Məmmədov Anar Vahid oğlu

Paşayev Niyaməddin Vaqif oğlu

Roque Otano Pedro

Tarakanov Aleksandr Petroviç

"Tərəqqi" medalı ilə

Qokşelidze Georgi

Əliyev Əli İman-Murzayeviç.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 avqust 2024-cü il

Rəşadətli Azərbaycan Ordusu qürur mənbəyimizdir



Azərbaycan Ordusunun yaranmasının 106-cı ili tamam oldu. Tarixin bu səhifələrini hər bir azərbaycanlının öyrənməsi vacibdir. Azərbaycanda ordu quruculuğunun əsası 1918-ci ildə qoyulub. Həmin dövrdə Azərbaycan bolşevik-daşnak qüvvələrinin qarşısını almağa qadir deyildi. Azərbaycan hökuməti hərbi kömək üçün Osmanlı Türkiyəsinə müraciət etdi. 1918-ci il iyunun 4-də Azərbaycanla Osmanlı Türkiyəsi arasında imzalanmış müqaviləyə uyğun olaraq, Türkiyə hökuməti Azərbaycana hərbi yardım göstərmək qərarına gəldi və Azərbaycana 15000 nəfərdən ibarət iki diviziya göndərildi.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurasının 1918-ci il 26 iyun tarixli qərarı ilə Çar Rusiyası dövründə keçmiş Tatar süvari alayının əsgərlərindən formalaşdırılmış və general Əlağa Şıxlinskiyin rəhbərlik etdiyi Müsəlman Korpusunun əsasında ilk ordu hissəsi - 5000 nəfər şəxsi heyəti olan "Əlahiddə Azərbaycan Korpusu" yaradıldı. Milli dövlətçiliyimizi qorumaq, ölkəni xarici müdaxilələrdən müdafiə etmək, daxili düşmən qüvvələrini zərərsizləşdirmək üçün özünün silahlı qüvvələrini yaratmaqla, milli dövlətçiliyimiz yolunda qarşısızılmaz bir proses başladı. 1919-cu ilin sonunadək 25 minlik Azərbaycan Ordusu yaradılmışdı. Obyektiv çətinliklər (Sentrokaspi diktaturası və ingilis müdaxiləçilərinin təmizlənməsi) üzündən hərbi dəniz qüvvələrinin təşkilinə 1919-cu illin sonlarında başlandı. Hərbi Nazirlik hərbi hava qüvvələrinin təşkilinin zəruriliyini nəzərə alaraq, müvafiq kadrların hazırlanması üçün 1919-cu ildə Gürcüstanla hərbi əməkdaşlıq müqaviləsi bağlandı. Bu müqaviləyə əsasən, təyyarəçi peşəsinə yiyələnməsi üçün Azərbaycandan bir qrup Tiflis Aviasiya məktəbinə göndərildi.

Milli kadrlara olan ehtiyaclarının ödənilməsi üçün 1920-ci ildə Azərbaycanda hərbi təyyarəçilər məktəbi açıldı. 1918-ci ildə Azərbaycan hökuməti hərbi köməklə Osmanlı hərbi qüvvələrinin bazasında Qafqaz İslam Ordusu yaradıldı, Azərbaycanda ordu quruculuğuna və ordu hissələrinin fəaliyyətinə rəhbərlik Azərbaycan hökumətinin razılığı ilə Qafqaz İslam Ordusu komandanına həvalə edildi. Hərbi Nazirliyin təşkil müvəqqəti olaraq təxirə salındı. Hökumət strukturunda Qafqaz İslam Ordusu komandanlığı ilə əlaqələri nizamlayacaq hərbi işlər üzrə baş müvəkil vəzifəsi təsis olundu və bu vəzifəyə İsmayıl xan Ziyadxanov təsdiq edildi. Qafqaz İslam Ordusu Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ordu quruculuğunun birinci mərhələsini təşkil etdi. 1918-ci il noyabrın 1-dən Cümhuriyyətin ordu quruculuğunun ikinci mərhələsi başladı. Həmin gün Azərbaycan hökuməti Hərbi Nazirliyin bərpası haqqında qərar qəbul etdi. Nazirlər Şurasının qərarına əsasən, Azərbaycan hökumətinin sədri Fətəli xan Xoyski hərbi nazir vəzifəsini öz üzərinə götürdü. Səməd bəy Mehmandarov isə hərbi nazirin müavini təyin edildi.

Hərbi Nazirlik 1918-ci il noyabrın 22-də Gəncəyə köçmək məcburiyyətində qaldı. 1919-cu il iyunun sonlarına kimi paytaxtdan və hökumət orqanlarından uzaqda fəaliyyət göstərməli oldu, Bakıya köçürülən Hərbi Nazirlik Krasnovodsk və Merkuri küçələrinin (indiki Zərifə Əliyeva və Səməd Vurğun küçələri) kəsişməsindəki binada yerləşdirildi və Cümhuriyyətin süqutuna qədər burada fəaliyyət göstərdi. 1918-ci il dekabrın 25-də Səməd bəy Mehmandarov Azərbaycan hökumətinin qərarı ilə hərbi nazir, dekabrın 29-da isə general-leytenant Əlağa Şıxlinski (28 iyun 1919-cu ildən etibarən tam artilleriya generalı) hərbi nazirin müavini vəzifəsinə təyin edildi.

1920-ci il aprelin 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti bolşeviklər tərəfindən ilhaq edildikdən sonra Azərbaycan Hərbi Nazirliyi rəsmən ləğv edildi, həmin funksiyaya Xalq Hərbi Komissarlığına verildi, Azərbaycan Ordusunun 21 generalından 15-i güllələndi. Xalq Hərbi Komissarlığına ilk olaraq Çingiz İldırım, sonra isə Əliheydər Qarayev təyin edildi.

(Ardı 3-cü səhifədə)

"Fransanın Paris şəhərində keçirilən XXXIII Yay Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan Respublikasının idmançıları və onların məşqçiləri üçün ən yüksək nəticələrə görə mükafatların müəyyən edilməsi haqqında"

Azərbaycan Respublikası Milli Olimpiya Komitəsi Prezidentinin Sərəncamı

Fransanın Paris şəhərində keçirilən XXXIII Yay Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan Respublikasının idmançıları və onların məşqçiləri üçün ən yüksək nəticələrə görə mükafatların müəyyən edilməsi məqsədilə,

1. XXXIII Yay Olimpiya Oyunlarında ən yüksək nəticələrə görə Azərbaycan Respublikasının idmançıları və onların məşqçiləri üçün mükafatların məbləği aşağıdakı qaydada müəyyən edilsin:

1.1. birinci yeri tutan hər bir idmançıya 200 000 (iki yüz min) manat, onun məşqçisinə 100 000 (yüz min) manat;

1.2. ikinci yeri tutan hər bir idmançıya 100 000 (yüz min) manat, onun məşqçisinə 50 000 (əlli min) manat;

1.3. üçüncü yeri tutan hər bir idmançıya 50 000 (əlli min) manat, onun məşqçisinə 25 000 (iyirmi beş min) manat;

1.4. Komandanın baş məşqçisi - idman növü üzrə ən yüksək nəticə göstərmiş idmançıya görə şəxsi məşqçinin aldığı məbləğ qədər (bir dəfə).

2. Azərbaycan Respublikası Milli Olimpiya Komitəsinin maliyyə idarəsi sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikası Milli Olimpiya Komitəsinin Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 avqust 2024-cü il

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Olimpiadada gümüş medal qazanan Alfonso Dominqesi təbrik edib



Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva sosial şəbəkə hesablarında Alfonso Dominqesin Paris Olimpiadasında gümüş medal alması ilə bağlı paylaşım edib.

AZƏRTAC paylaşımı təqdim edir:

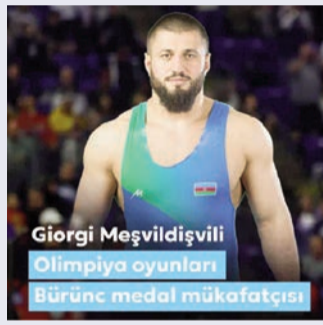
"Boksçu - gümüş medal sahibi Alfonso Dominqesi səmimi-qəlbdən təbrik edirəm! Azərbaycanı Paris Yay Olimpiya Oyunlarında layiqincə təmsil edən idmançımıza güc, enerji, yeni qələbələr və nailiyyətlər arzulayıram!"

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Olimpiadada bürünc medal qazanan Giorgi Meşvildişvili təbrik edib

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Paris Yay Olimpiya Oyunlarında ölkəmizi təmsil edən Azərbaycanın sərbəst güləşçisi Giorgi Meşvildişvili ilə bağlı paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında deyilir:

"Azərbaycanın sərbəst güləşçisi Giorgi Meşvildişvili Paris Yay Olimpiya Oyunlarının bürünc mükafatçısıdır! İdmançımızı təbrik edir, ona yeni qələbələr və nailiyyətlər arzulayıram!"



Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Azərbaycanın bədii gimnastika üzrə qrup hərəkətləri komandasını təbrik edib



Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva sosial şəbəkə hesablarında bədii gimnastika üzrə qrup hərəkətləri komandasını Yay Olimpiya Oyunlarında tarixi nəticəyə imza atması münasibətilə təbrik edib.

AZƏRTAC paylaşımı təqdim edir:

"Əhsən! Sizinlə fəxr edirəm! Əziz gimnastlar, sizin zəhmətiniz, mətənətiniz və ən yaxşı olmaq istəyiniz sayəsində əldə olunan tərəqqi göz qabağındadır! Məharətinizə, qələbə əzminizə və ən mürəkkəb elementləri zərifliklə yerinə yetirdiyinizə görə sağ olun! Sizə yeni-yeni qələbələr və nailiyyətlər arzulayıram! Sizi sevirəm!"

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Maqomedxan Maqomedovu bürünc medal qazanması münasibətilə təbrik edib

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva Paris Yay Olimpiya Oyunlarında ölkəmizi təmsil edən Azərbaycanın sərbəst güləşçisi Maqomedxan Maqomedovla bağlı paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında deyilir:

"Azərbaycanın sərbəst güləşçisi Maqomedxan Maqomedovu bürünc medal qazanması münasibətilə təbrik edirəm! İdmançımıza yeni qələbələr və nailiyyətlər arzulayıram!"



İctimai-siyasi hazırlıq mənəvi-psixoloji vəziyyətin zəminidir

Rəşadətli Azərbaycan Ordusunun sıralarında xidmət edən gənclərin mənəvi dəyərlərə sədəqəti, xalqa, millətə, Vətənə olan sevgisi göz qabağındadır. Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə ordumuzun Aprel, Tovuz döyüşləri, "Günnüt əməliyyatı", 44 günlük Vətən müharibəsi və həyata keçirdiyi digər döyüş əməliyyatları zamanı əldə edilən zəfər bir daha ordumuzun güc və qüvvətini bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Əlbəttə, bu qələbəni bizlərə yaşadan məğrur döyüşçülərimizdir. Məhz onların igidliyi və şücaəti sayəsində torpaqlarımız işğaldan azad edildi, şəhidlik zirvəsinə yüksələn silahdaşlarımızın qisası alındı və bütün torpaqlarımız azadlığa qovuşdu. Əlbəttə, bu qələbəni əldə etmək üçün hər bir döyüşçünün döyüş, atəş, fiziki hazırlıqları ilə yanaşı, mənəvi-psixoloji vəziyyətləri də hər zaman yüksək olmalıdır. Bunun üçün isə hərbi hissələrdə günün nizam qaydalarına uyğun olaraq, ictimai-siyasi hazırlıq dərsləri keçirilir. Məhz bu dərslərin sayəsində şəxsi heyətin döyüş ruhu formalaşır, dünya-görüşü artır, mənəvi maariflənməsi həyata keçirilir. Tədris sualları ordumuzun yaranması və inkişaf mərhələləri, hərbi tariximizi, hərbi nizamnamələri və təlimatların tələbləri və digər mövzuları əhatə edir. Bu zaman vətənpərvərlik haqda geniş müəhazirələr oxunur, qəhrəmanlıq nümunələrindən misallar götürülür. Şəxsi heyətin qorxmaz və cəsur ruhda formalaşmasında



bu cür dərslərin keçirilməsinin əhəmiyyəti misilsizdir. Bu səbəbdən ordu rəhbərliyi tərəfindən ictimai-siyasi hazırlıq dərslərinə xüsusi önəm verilir.

"N" hərbi hissəsində bölmədə ictimai-siyasi hazırlıq dərslərinin yüksək səviyyədə təşkil olunduğuna şahid oldum. Dərs keçirilən otaqda Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin portretləri, Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmzləri, ordu quruculuğu istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin foto və məlumat stendləri yerləşirdi. Stendlərdən birində hərbi tariximizə qızıl hərflərlə yazılan 44 günlük haqq savaşımıza dair məlumat və fotolar yer alırdı. Dərs başlamamış artıq hiss olundu ki, bölmədə təbliğat və təşviqat işi yüksək səviyyədədir.

Grup rəhbəri leytenant

Azər Ağayev şəxsi heyətə mövzunu elan edərək dedi: "Ölkəmizin yerləşdiyi Cənubi Qafqaz regionunun siyasi və hərbi-strateji əhəmiyyəti hər zaman böyük olub. Bəllidir ki, Azərbaycanın əlverişli coğrafi mövqeyi və təbii sərvətlər ilə dolu ərazisi hegemon dövlətlərin marağ dairəsində olub. Bu təbii sərvətlərin əsasında faydalı qazıntı yataqları, bol olan qızıl, boya, yun, ipək, pambıq, tütün və neftdir. Bu cür əlverişli bölgəyə nəzarəti özündə saxlamaq, bölgədə yaranan qüvvələr nisbətini öz xeyrinə çevirməkdir. Bu səbəbdən, Cənubi Qafqaz həmişə mürəkkəb siyasi, hərbi-siyasi və iqtisadi vəziyyətə malik idi.

19-cu əsrin əvvəllərində yaranan vəziyyətin nəticəsi ona gətirib çıxardı ki, Qacarlar dövləti Çar Rusiyasından öz qoşunlarını Cənubi Qafqazdan çıxarmasını tələb etdi.

1805-ci il mayın 14-də Qarabağ xanı İbrahimxəlil xan

xanlığını qoruyub saxlamaq məqsədilə Çar hökumətinin generalı Sisianov ilə Gəncə yaxınlığındakı Kürəkçayın sahilində müqavilə imzaladılar.

Bundan sonra imzalanan Gülüstan və Türkmənçay müqavilələri də Vətənimiz Azərbaycanın Çar Rusiyası ilə Qacarlar dövləti arasında bölüşdürülməsinə gətirib çıxardı.

Dərs prosesi bitdikdən sonra şəxsi heyətin fikirlərini öyrənmək üçün onlarla həmsöhbət oldum. Əsgər Əmrah Aslanov bildirdi ki, Gülüstan və Türkmənçay müqavilələri tariximizin ən çətin səhifələrindən biridir. "Çar Rusiyasının Cənubi Qafqazı öz ərazilərinə qatmaqda işğal etməkdə əsas amalı Xəzər dənizini öz daxili dənizinə çevirmək idi. Lakin Azərbaycanın iki imperiya arasında bölüşdürülməsi bu planlara qismən də olsa, son qoydu. Bununla barışmaq istəməyən Çar Rusiyası Azərbaycan torpaqları hesabına Ermənistan dövləti yaratmaqda başladı. Evsiz-yurdsuz ermənilər Türkmənçay müqaviləsindən çox məmnun idilər. Çünki buna qədər onların müəyyən yaşayış əraziləri yox idi, - deyən əsgərin üzündən düşməne nifrət oxunurdu, - o zamanlardan ermənilərin gözü torpaqlarımızdadır. Onlar hər zaman kiməsə güvənərək, öz hiylələrini qurmaqda idilər. Yalnız Müzəffər Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusu buna son qoydu. Artıq neinki namərd ermənilər, hətta bütün dünya belə rəşadətli or-

dumuzun gücünü, qüdrətini gördü. Dünya hərbi tarixinə qızıl hərflərlə yazılan Zəfərin şahidi oldu".

Əsgər Rəvan Manafov ictimai-siyasi hazırlıq dərslərinin mənəvi-psixoloji hazırlıqlarının yüksəldilməsində böyük rolu olduğunu qeyd etdi. "Komandirlərimizin rəhbərliyi altında günün nizam qaydalarına uyğun olaraq bizimlə müxtəlif dərslər və məşğələlər keçirilir. Bunlardan biri də ictimai-siyasi hazırlıq dərsləridir. Keçirilən dərslərdə Əbediyəşar Komandanın Vətənimiz qarşısında misilsiz xidmətləri, Ali Baş Komandanın ordu quruculuğu istiqamətində apardığı uğurlu siyasəti, hərbi tariximiz, mədəni irsimizi və digər maraqlı mövzularda biliklərimizi artırırıq. 44 günlük Vətən müharibəsində düşməne göz dağı verən, torpaqlarımız uğrunda müqəddəslik, şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəman oğullarımızı tanıyıırıq, onların döyüş yollarını öyrənirik.

Əsgər Qafar Cəfərlı de bildirdi ki, keçirilən dərslər zamanı bizə vacib biliklər ötürülür, vətənpərvərlik, igidlik aşılanılır. Peşəkar komandirlərimiz tərəfindən ötürülən bilikləri böyük həvə və maraqla mənimsəyirik.

Əsgərlər Pərvin Qurbanov, Amil Şükürlü, Pərvin Xıdırov və digərləri hərbi xidmətlərindən, Vətən qarşısında övladlıq borclarını ləyaqətlə yerinə yetirmələrindən, qarşıya qoyulan bütün tapşırıqların öhdəsindən asanlıqla gələcəklərindən, ictimai-siyasi hazırlıq dərslərinin mahiyyətindən ətraflı söz açdılar.

Baş leytenant
İbrahim MƏMMƏDBƏYOV
"Azərbaycan Ordusu"



Azərbaycan və Türkiyə arasında hərbi-texniki əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri müzakirə olunub



Avqustun 13-də Azərbaycan Respublikasının müdafiə nazirinin müavini - Baş direktor cənab Aqil Qurbanov ölkəmizdə səfərdə olan Türkiyə Respublikasının Prezident Administrasiyasının Müdafiə

Sənayesi Komitəsinin sədri cənab Haluk Görgünün rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, türkiyəli qonaqları salamlayan Baş di-

rektor onları ölkəmizdə görməkdən məmnun olduğunu qeyd edib, bu cür görüşlərin qardaş ölkə ilə birgə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi baxımından əhəmiyyətini xüsusi vurğulayıb.

Cənab H.Görgün isə öz növbəsində göstərilən qonaqpərvərliyə görə minnətdarlığını bildirib, Azərbaycan ilə Türkiyə arasında həyata keçirilən birgə istehsalat layihələrinin ordularımızın müdafiə qüdrətinin artırılması baxımından faydalı olacağını əminliklə qeyd edib.

Türkiyə Respublikasının Azərbaycandakı səfiri cənab Cahit Bağcı və bu ölkənin aparıcı hərbi sənaye şirkətlərinin rəhbər heyətinin də iştirak etdiyi görüşdə, həmçinin ölkələrimiz arasında hərbi, hərbi-texniki əməkdaşlığın cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə edilib,

qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Türkiyə nümayəndə heyəti ölkəmizə səfər çərçivəsində müdafiə nazirinin müavini - Hərbi Hava Qüvvələrinin Komandanı vəzifəsini icra edən

general-leytenant Namiq İslamzadə ilə görüşüb. Qonaqlara Hərbi Hava Qüvvələrinin Mərkəzi Komanda Məntəqəsinin yaranma tarixi, icra olunan fəaliyyətlərlə bağlı brifinq təqdim edilib, onları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.



2024-cü ilin tədris planı və proqramına uyğun olaraq, Milli Müdafiə Universitetinin nəzdində fəaliyyət göstərən Bakı Hərbi Kollecinin kursantları ilə səhra şəraitində keçirilən atəş hazırlığı üzrə praktiki məşğələnin şahidi oldum. Məşğələ rəhbəri təlim sahəsində şəxsi heyətə silah və hərbi sursatların təyinatını izah edib, döyüş və texniki xassələri barədə məlumat verirdi. Kursantların silahların istismar qaydaları və sıfırlama üzrə biliklərini öyrənmək məqsədilə onları sual-cavab etdi. Məşğələ bitdikdən sonra gənc zabitle həmsöhbət olduq.

Leytenant Cavidan İsmayilzadə keçirilən məşğələnin əsas məqsədinin kursantların döyüş hazırlığı səviyyəsinin yüksəldilməsi, bilik və bacarıqlarının artırılması olduğunu bildirdi. "Hərbi kollecdə kursantların hazırlanması bir çox fənləri və bacarıqları özündə birləşdirən çoxşaxəli prosesdir. Əsas komponentlərdən biri, sözsüz ki, atəş hazırlığıdır.

Odnu silahlar haqqında biliklər kursantların ilk dəfə əlinə silah götürməsindən çox əvvəl başlayır. Nəzəri hissəyə müxtəlif növ atıcı silahların quruluşu və fəaliyyət prinsipləri, təhlükəsizlik qaydaları və əsas taktikaların öyrənilməsi də daxildir. Kursantlar silahın hər bir detalını yaxşı bilməli, onun imkanlarını və məhdudiyyətlərini başa düşməlidirlər. Bu təməldir ki, onsuz praktikada uğur

Atəş hazırlığı

Amalımız Vətənə əsl müdafiəçi olmaqdır



əldə etmək mümkün deyil.

Atəş hazırlığı məşğələsinin praktiki hissəsinin əsası isə silahlarla işləmə üsullarını tətbiq etməklə başlayır. Mənim rəhbərliyimlə kursantlar silahı düzgün tutmağı, nişan almağı, onu doldurmağı və boşaltmağı öyrənirlər, silahın natamam sökülüb-yığılmasını normativlərə uyğun yerinə yetirirlər. Təbii ki, təhlükəsizliyə xüsusi diqqət yetirilir - hər hansı bir qəzanın qarşısını almaq üçün kursantlar bütün qaydalara ciddi əməl etməlidir.

Atəş hazırlığının son mərhələlərindən biri də çöl təlimləridir. Bu dərslər zamanı kursantlar döyüş şəraitinə mümkün qədər yaxın şəraitdə tapşırıqları yerinə yetirməyi öyrənirlər. Şəxsi heyət bir qrupun tərkibində işləyir, hərəkətlərini yoldaşları ilə əlaqələndirir, qarşıya qoyulan bütün tapşırıqları müvəffəqiyyətlə yerinə yetirirlər. Mən bir komandir kimi kursantlarımızla fəxr edirəm. Onlar yüksək nəticələr göstərər, məsuliyyət və nizam-intizam nümayiş etdirirlər. Atəş hazırlı-

ğı təkəcə dəqiq atəş açmaq deyil, həm də dəyişən şəraitə tez uyğunlaşmaq, düzgün qərarlar qəbul etmək və komanda şəklində işləmək bacarığıdır. Əminəm ki, kursantlarımız istənilən əmrə hazır, layiqli Vətən müdafiəçiləri olacaqlar", - deyərək gənc zabiti sözünü bitirdi.

Kursantlarla həmsöhbət olduqda onların atəş hazırlığı dərslərinə böyük həvəs göstərdiklərinin bir daha şahidi oldum. Kursant İbrahim Əlizadə bildirdi ki, onların hər biri müxtəlif rayondan, müxtəlif ailədən gəlib, lakin hər birini bir amal birləşdirir - Vətənə əsl müdafiəçi olmaq. "Kollece qəbul olduğumuz gündən anladığımız ki, burada hər şey fərqlidir. Səhər tez durmaq, məşq etmək, fiziki hazırlığa ciddi diqqət etmək - bütün bunlar gündəlik həyatımızın ayrılmaz hissəsinə çevrilib və bütün bunlar dözümlü, nizam-intizamlı kollektiv yaratmaq üçün vacibdir.

Praktiki məşğələlər və təlimlər bizim təhsilimizin əsas hissələrindən biridir. Biz silahlardan istifadəni, döyüş taktikasını, tibbi hazırlığı və hərbi vəzifəni yerinə yetirmək üçün zəruri olan bir çox digər bilikləri mənimsəyirik. Hər bir dərslərin

lən çətinliyə hazır əsl peşəkar olmaq yolunda bir addımdır. Atəş hazırlığı da bu dərslərdən biridir.

Məşğələnin proqramında avtomatın sökülüb-yığılması xüsusi yer tutur. Bu bizim texniki bacarıqlarımızı inkişaf etdirməklə yanaşı, həm də nizam-intizam, diqqətlilik və məsuliyyət aşılayır. Mən bir kursant olaraq yoldaşlarımla bu məşğələlərə necə maraq və səylə yanaşdıqlarını, bu bacarıqların gələcək xidməti üçün əhəmiyyətini dərk etdiklərimizi görürəm. Əminəm ki, təhsilimizi başa vurduqda hər birimiz qalib Azərbaycan Ordusuna layiq hərbi olacağıq", - dedi.

Kursantlar Adil Əliyev, Arif Ayvazov, Gündüz Hüseynov, Əli Quluzadə, Xaləddin Cavadzadə, Ələsgər Həsənov və Samir Məhərrəmov da kursant yoldaşları ilə razı olduqlarını qeyd etdilər. "Hər birimiz hərbi kollecin kursantı olmaqdan qürur duyuruq. Başa düşürük ki, bizim çiyinimizdə böyük məsuliyyət var, ölkəmizin gələcəyi bizdən asılıdır. Və biz bu çağırışa hazırıq. Bilirik ki, qarşıda hələ çox çətinliklər var, amma əminik ki, onların öhdəsindən gələcəyik, çünki qəlbimizdə vətənpərvərlik, Vətən sevgisinin alovu yanır", - dedilər.

Baş leytenant
İbrahim MƏMMƏDBƏYOV
"Azərbaycan Ordusu"

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Ordu quruculuğunda əsaslı dönüş Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 1969-cu ildə hakimiyyətə gəlişindən sonra başladı, onun müstəsna xidmətləri sayəsində ölkəmizdə hərbi kadrların hazırlanması prosesi genişləndi. Ulu Öndər 1971-ci ildə böyük zəhmətlər bahasına Azərbaycanda hərbi kadrlar hazırlayan məktəbin - görkəmli sərkərdə Cəmiş Naxçıvanskiyə adını daşıyan Hərbi Liseyin yaradılmasına nail oldu. Bundan sonra dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin fədakarlığı sayəsində azərbaycanlı gənclərin Bakı Ali Birləşmiş Komandanlığı və Ba-

Rəşadətli Azərbaycan Ordusu qürur mənbəyimizdir

ki Ali Hərbi Dənizçilik məktəblərində təhsil alması, SSRİ-nin müxtəlif hərbi məktəblərinə güzəştli şərtlərlə qəbul olunması mümkün olmuşdur.

Dövlət müstəqilliyi bərpa edildikdən sonra 1993-cü ilin yayında Azərbaycan dövlətçiliyini xilas etmək üçün Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev xalqın tələbi ilə yenidən hakimiyyətə gətirildi. Xalqın səsine səs verən böyük tarixi şəxsiyyətin siyasi hakimiyyətə qayıdışından sonra ordu quruculuğu istiqamətində də mühüm işlər görüldü. Ulu Öndər Heydər Əliyevin

22 may 1998-ci il Sərəncamına əsasən, Əlahiddə Azərbaycan Korpusunun yarandığı gün - 26 İyun Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələr Günü elan olundu və hər il bu tarix rəsmi dövlət bayramı kimi qeyd edilir.

Əbədiyaşar Komandan hərbi təhsil sisteminin daha da inkişaf etdirilməsi məqsədilə 1999-cu il yanvarın 20-də Hərbi Akademiyanın yaradılması haqqında Fərman imzaladı. Bu gün Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham

Əliyev ordu quruculuğunu daim diqqət mərkəzində saxlayır. Azərbaycanda ən müasir hərbi texnika, silah-sursatın istehsal olunması ilə bərabər, xarici dövlətlərdən də bu və ya digər silah-sursat idxal edilir. Hərbi hissələrin müasir standartlara uyğun qurulması, şəxsi heyətin həyat və məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində görülən işlər sayəsində Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclü orduları ilə bir cərgədə öz layiqli yerini tutub. Təbii ki, Azərbaycan Ordusu gücünü 2016-cı ildə qazanmış Aprel zəfəri, 2018-ci ildə Gün-

nüt qalibiyyəti, 2020-ci ilin Tovuz döyüşləri və 2020-ci ilin sentyabrında Vətən müharibəsi ilə təsdiqlədi. Bu gün Azərbaycan əsgəri torpaqlarımızın müdafiəsində ayıq-sayıq dayanır. Regionda yaranmış hərbi-siyasi vəziyyət Azərbaycan Ordusunun hissə və birləşmələrinin daim döyüş hazırlıqlı və ərazi bütövlüyümüzə qarşı yönəldilən hər bir təcavüzə layiqli cavab verməyə qadir olmasını tələb edir. Bu gün Azərbaycan əsgəri Vətənin maraqlarını şəərəflə qoruyur.

Hazırladı:
Kapitan
Orxan HÜSEYNLİ
"Azərbaycan Ordusu"



Ömər aşırımından keçib Kəlbəcərə getmək

Bundan sonra biz əbədi bu yolla gedəcəyik

Bunu xəyal etməyi aqlımıza da gətirməzdik. Çünki bir zamanlar o yol keçilməz idi, frazeoloji anlamda deyil, əsl mənada. Ömər aşırımını yerdən 3260 metr hündürlükdədir. O dağların altından tunel çəkmək isə bir ayrı qəhrəmanlıqdır, möcüzədir. Yay aylarında Kəlbəcərə, İstisuya yalnız Ağdərənin kələ-kötür yolları ilə gərdik zamanında. Yay gəldimi, Arandan dağa daşınan elatın qoyun-quzu, mal sürüləri, alaçıqlı köç karvanları Kəlbəcərə yetişmək üçün günlərlə Ağdərə yollarında qalardı, amma getmək üçün o yollarda əziyyət çəkməyə dəyərdi. Çünki Kəlbəcər dağı-daşı, meşələri, dərə kənarları, yalı-yamacı ilə bir cənnət idi. Dövlətimiz və xalqımız onu yenidən cənnətə çevirəcək. Azərbaycan dövlətinin və xalqının birinci məqsədi azad edilmiş torpaqlarında həmişə iqtisadi, siyasi, həm də hərbi cəhətdən möhkəmlənmək, ikinci məqsədi isə 30 ildir ağır şəraitdə yaşayan insanları layiqli bir şəkildə ev-əşiklərinə, yurd-yuvalarına qovuşdurmaqdır. Bunun üçün ilk növbədə dağıdılmış, viran edilmiş yurd yerlərimizi yaşanacaq vəziyyətə gətirməkdir.

İşğal dövründə ermənilər Laçın dəhlizindən başqa Kəlbəcərdən Basarkeçərə yol çəkmişdilər, yeni bizim Göyçə mahalımıza. Bu azmış kimi, üçüncü yol - Ermənistanı Cəbrayıl rayonuna birləşdirən yol da çəkmək istəyirdilər. Yeni Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru hər üç tərəfdən Ermənistanla birləşdirmək...

Dünya isə sakitcə tamaşa edirdi bu teatra. Onların başı teatra qarışmışkən, 2021-ci ilin avqustunda Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan xanımı ilə bərabər həmin o "birləşdirici" yollardan rahatca keçib Ömər aşırımının zirvəsinə qalxdılar və bayrağımızı orada əbədi dalğalandırdılar. Çünki Azərbaycanın qəhrəman Ordusu qısa zamanda strateji yüksəklikləri götürərək, erməniləri istifadə etdikləri nəqliyyat-kommunikasiya infrastrukturundan məhrum etmişdi.

Qısa müddətdə Daşkəsəndən 70 kilometr məsafədə 110 kv-luq yüksək gərginlikli ikidövrüli elektrikötürmə xətti çəkildi. Murov dağına aşmaqla çəkilən xətt dəniz səviyyəsindən 3400 metr yüksəklikdə quraşdırıldı. Bu, böyük peşəkarlıq və məharət tələb edirdi. Cəmi 6 aydan sonra 1103510 kv-luq "Kəlbəcər" yarımstansiyası Azərbaycanın ümumi enerji sistemində qoşuldu. Qamışı kəndində 80 MVA gücündə transformatorlar quraşdırıldı. Yarımstansiyada 110 kilovoltluq açıq, 35 və 10 kilovoltluq apalı paylayıcılar yaradıldı. Bundan sonra Kəlbəcərdə genişmiqyaslı layihələrin həyata keçirilməsinə başlanıldı. Sovet dövründə işığın, elektrikin olmadığı uçqar bölgələrdə müasir elektrik şəbəkələri yerləşdirilir. Ümumilikdə, rayon ərazisində müxtəlif güclərdə 15 komplekt transformator məntəqəsi quraşdırılıb. 2021-ci ildə Azərbaycan Prezidenti Lev çayının üzərində generasiya gü-

cü 4,4 meqavat olan elektrik stansiyasının təməlini qoydu. Sonra da Levin sahilində çay içərək, gerçək ədalətin necə bərpa edildiyini dünyaya nümayiş etdirdi.

Ən başlıcası Kəlbəcər və Laçın istiqamətində dövlət sərhədimiz möhkəmləndirildi. Müdafiə Nazirliyinin və Sərhəd Qoşunlarının xətti ilə bütün sərhəd boyu - Murovdağdan Araz çayına qədər sərhəd infrastrukturunu, hərbi hissələri yaradıldı, möhkəmləndirildi. Şəhidlərimizin qanıyla qazandığımız Zəfər ölkəmizin mənəvi-psixoloji ovqatını yüksəltdi. Hazırlanan sosial-iqtisadi inkişaf proqramları, böyük qayıdış layihələrini insanlarımız həyəcanla izləyir.

Bundan sonra daxili əhəmiyyət daşıyan 700 kilometrlik yolların tikintisinə start verildi. Paralel şəkildə şəhərlərarası yolların da çəkilişi sürətlə davam etdirilir. Göygöl və Kəlbəcər rayonlarını birləşdirən avtomobil yolunun layihə uzunluğu 81 kilometrdir. Dövlət başçısının tapşırığına əsasən, yol 2-4 hərəkət zolaqlı olmaqla, 1-ci və 2-ci texniki dərəcəyə uyğun inşa edilir. Layihənin 16-cı kilometrlik hissəsindən Murovdağ silsiləsi başlayır və yüksəklik 1900 metrden Murovdağ zirvəsinədək 3260 metrə qədər artır. Murovdağ silsiləsinin altından isə 11.6 kilometrlik tunelin tikintisi sürətlə davam etdirilir. Mütəxəssislər bu mühüm əhəmiyyətli yolların artıq 80 faizinin başa çatdığını bildirlər. Bu cür mürəkkəb relyefli ərazilərdə yol çəkmək üçün

onilliklər sərf olunurkən, Azərbaycan həqiqətən möcüzələr yaradır, dağların altı ilə qısa müddətdə on kilometrərlə tunellərin tikintisinə başa çatdırmaq üzrədir. Nəhəng tunelin tikintisi ilə bərabər, Kəlbəcərdən İstisuya 26 kilometrlik yol tikintisi davam edir, Kəlbəcərdən Laçına salınacaq yol isə Laçın Beynəlxalq Hava Limanına qədər uzanacaq.

Kəlbəcər faydalı qazıntı yataqları, şəfəli təbiəti ilə yanaşı, İstisu mineral ehtiyatı və "İstisu" sanatoriyası ilə məşhur idi. Dövlətimiz milli dəyərlərinə, maddi və mənəvi sərvətlərinə sahib çıxmaqla yeni inkişaf istiqaməti götürüb. Kəlbəcərdə görüləsi nəzərdə tutulan işlərdən biri də "İstisu"ya öz əvvəlki şöhrətini qaytarmaqdır. 2022-ci ilin iyun ayında Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev Kəlbəcərdə "İstisu" mineral su zavodunun təməlini qoydu. Zavodda həm şüşə, həm də plastik butulka istehsalı xətlərinin qurulması nəzərdə tutulur. Müəssisədə gündə 327 min, ildə isə 95 milyon butulka mineral su istehsal olunacaq. 200 metr dərinlikdə yeni quyuyu qazılıb. Akademik tədqiqatlar sürətə gətirilib ki, bəzi kimyəvi tərkibi, fiziki xüsusiyyətləri və müləciyə əhəmiyyətinə görə İstisu dünyada yeganədir. Kiçik Qafqazın silsilə dağ yamaclarından qaynayıb axan Kəlbəcər isti və köpüklü suları Karlovı Varı suları ilə eyni keyfiyyətə malikdir. 12 bulaqdan ibarət olan İstisu mineral bulaqlarının kimyəvi tərkibinə görə dünyada analoqu yoxdur.

Burada suyun temperaturu müsbət 58,8 dərəcədir. Bəzən temperatur səthdə 74, dərinlikdə 90 dərəcəyə çata bilir.

Artıq "İstisu" sanatoriyasının da tikintisi sürətlə davam etdirilir. Mütəxəssislərin hesablamalarına görə 34 hektar ərazidə salınan "İstisu" İstirahət-Müalicə Kompleksi gündəlik 300 nəfər qəbul etmək imkanına malik olacaq. Kompleksdə 10 kottecin də tikilməsi də nəzərdə tutulub. Heyvandarlar, arıçılar da artıq Kəlbəcər yaylaqlarına geri dönüb. Yamacalarda, yaylaqlarda qoyun sürülərimiz otlayır.

İşğal və Zəfər muzeyləri də çox keçmədən kəlbəcərlilərin və turistlərin ziyarətərinə çevriləcək. Şəhərin mərkəzində çoxmənzilli binalar, ətrafda isə həyətəni sahəsi olan fərdi evlər tikiləcək. Mütəxəssislərə görə, növbəti 20 il ərzində Kəlbəcər şəhərinin ərazisi 237 hektara, əhalisi isə 17 min nəfərə çatacaq.

Kəlbəcərdə qısa vaxt ərzində davam edən nəhəng qayıdış layihələri cildlərə sığmayacaq qədər çoxdur. İşğaldan azad olunmuş digər bölgələrimiz kimi, Şərqi Zəngəzur İqtisadi Regionuna aid olan Kəlbəcərdə də sürətli bərpa-quruculuq işləri aparılır, orada yenidən həyat canlanır...

Yazı "Zülfüqar Hüseynzadə mükafatı" müsabiqəsinə təqdim etmək üçündür.

Lalə HÜSEYNOVA
"Azərbaycan Ordusu"

Əsgərlərin sağlam və yüksək kalorili qidalanması, hərbi xidmətin vacib komponentlərindən biridir. Bu gün hərbi hissələrdə əsgər yeməxanaları son texnologiyalara cavab verən müasir avadanlıqlarla təchiz edilib. Təbiidir ki, bu da yeməklərin hazırlanma prosesini asanlaşdırır və onların keyfiyyətini artırır. Yeməklərə öz sevgilərini qataraq hazırlayan aşpazlarımız, hətta ən sadə yeməkləri belə dadlı və müəmməl edirlər.

"N" hərbi hissəsinə gəlməyimiz nahar vaxtına təsadüf etdi. Əsgərlər bir cərgə üzrə yeməxanaya daxil olurdular. Biz də əsgər yeməxanasında yeməklərin paylanma prosesini izləmək imkanı əldə etdik. İçəri daxil olduqda yeməxana növbəçisi baş gizir Emin Mövlanov bizi qarşıladı. Baş gizir yeməxananın əsgərlərin gündəlik enerji ehtiyaclarını qarşılamada nə qədər vacib rol oynadığını vurğuladı: "Əsgərlərin sağlamlığı və gücü üçün yeməklərin keyfiyyəti prioritet məsələlərdən biridir. Belə ki, ən vitaminli və

Məişət

"Yeməklər dadlı və yüksək kalorilidir"



enerji dəyəri yüksək qidalar hərbiçilərimizin qida normasına daxil edilib. Burada milli mətbəximizin ləzzətli təamları peşəkar aşpazlarımız tərəfindən əsgərlərimiz üçün hazırlanır", - deyə E. Mövlanov qeyd etdi.

Baş aşpaz müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Vahid Məmmədov yeməklərin hazırlanma prosesindəki yüksək diqqət və məsuliyyəti izah etdi.

"Bir aşpaz olaraq yeməklərin hazırlanma prosesində hər bir nüansı diqqətlə nəzərdən keçirərək, onların enerji ehtiyaclarını qarşılayan, balanslı və yüksək keyfiyyətli qi-

dalar təqdim etməyə çalışırıq. Bizim üçün yemək yalnız bir iş deyil, həm də əsgərlərin rifahını artırmaq və sağlamlıqlarını qorumaq məqsədini güdür. Rəhbərlik tərəfindən əsgərlərin qida normasında ən yaxşı qidalar qeyd olunub. Hər yeməkdə, əsgərlərin gündəlik fəaliyyətləri üçün zəruri olan qida maddələri diqqətlə seçilib. Biz də öz növbəmizdə ayrılmış qidalardan gündəlik menyuaya uyğun olaraq yeməkləri hazırlayarkən keyfiyyət və gigiyena standartlarına tam uyğun şəkildə işləyirik. Yeməklərin tərkibindəki maddələrin keyfiyyətini və düzgün miqdarını təmin etmək üçün

müasir avadanlıqlardan istifadə edirik. Bizim əsas məqsədimiz əsgərlərin ağız dadına uyğun olaraq sağlam qidalanmalarıdır. Əsgərlərimizin gücünü artırmaq, onların yüksək əhval-ruhiyə ilə xidmət etmələri üçün əlimizdən gələni edirik və gördüyümüz bu işlə fəxr edirik".

Fürsət tapıb nizam-intizamlı yeməklərini götürərək masalarına əyləşən bir neçə əsgərin düşüncələrini də öyrəndim. Əsgər Kənan Hüseynbəyov yeməkləri yedikcə üzündə yaranan təbəssüm, yeməklərin keyfiyyətindən nə qədər məmnun olduğunu açıqca göstərdi: "Burada hər gün dadlı və sağlam yeməklərlə qidalanırıq. Yeməklərin keyfiyyəti sanki evdə ananın bişirdiyi yeməklərlə eyni səviyyədədir. Hərbi hissəmizdə xidmətimiz üçün yaradılan şəraitdən çox razıyıq".

Əsgər Elnur Quliyev, yeməxana şəraitindən məmnunluğunu belə ifadə etdi: "Hər cür şəraitimiz var, buna görə də çalışırıq ki, xidmətimizi layiqincə yerinə yetirək. Göstərilən etimadı uğurlu xidmətimizlə doğrultmaq üçün əlimizdən gələni edirik. Dərslərimizdə fəal olub, öyrədilən

hərbi bilikləri və vərdişləri, silah və texnikalarımızın taktiki, texniki xüsusiyyətlərini, istifadə qaydalarını həvəslə öyrənirik".

Əsgər Əlizamin İsmayılzadə isə yeməxananın əsgərlər üçün əhəmiyyətini vurğuladı: "Bizə həm dadlı, həm də yüksək kalorili yeməklər bişirilir. Bu, bizim gündəlik fəaliyyətimizi daha effektiv şəkildə yerinə yetirməyimizə kömək edir. Hərbi hissəmizdə gördüyümüz diqqət və qayğı, motivasiyamız üçün çox önəmlidir".

Əsgər yeməxanasında gördüklərimiz və əsgərlərin fikirləri bir daha təsdiqləyir ki, yeməxana personalı əsgərləri doğma övladlarından ayırmır. Yeməxananın təqdim etdiyi yüksək keyfiyyətli yeməklər, əsgərlərin döyüş hazırlığı və rifahı üçün əhəmiyyətli təsirə malikdir. Aşpazların diqqəti və qayğısı, döyüşçülərimizin düzgün qidalanma sayəsində fiziki gücünü artıraraq, döyüş şəraitində daha effektiv olmalarını təmin edir.

Baş leytenant
Oruc MUSTAFAYEV
"Azərbaycan Ordusu"



Üstündən nə qədər zaman keçirsə-keçsin tarixi hadisələr, tarixi döyüşlər heç vaxt unudulmur. Həmişə yazılır və xatırlanır. Xatırlan-dığıca da onun yeni çalarları üzə çıxır. Bu hadisələr və döyüşlər həm də tarix kitablarına salınır. Zaman-zaman mütəxəssislər tərəfindən öyrənilir və öyrədilir. Şuşa uğrunda gedən döyüşlər də tarixi döyüşlərdir. Ona görə də onu öyrənmək və öyrətmək lazımdır.

Qürurverici məqamlardan biri də odur ki, Şuşa uğrunda gedən döyüşlər ölkəmizdən kənar da mütəxəssislər tərəfindən öyrənilir və geniş şərh olunur. Ən əsası isə xalqımıza başucalığı gətirən bu tarixi döyüşlərə yüksək qiymət verilir. Amerikalı mütəxəssislər Müasir Mühəribə İnstitutunun saytında institutun Şəhər Mühəribəsi araşdırmalarının rəhbəri, bu layihənin həmmüəllifi Con Spenser və Seton Hall Universitetinin Diplomatiya və Beynəlxalq Münasibətlər Məktəbində beynəlxalq əlaqələr üzrə bakalavr təhsili alan Harşana Qurhunun müəllifləri olduğu "Şuşa uğrunda döyüş və 2020-ci il Dağlıq Qarabağ Mühəribəsinin qaçırılan dərsi" adlı məqalə yazıblar. Şuşa uğrunda gedən döyüşlər, bu döyüşlərdə böyük hüner göstərmiş zabit və əsgərlərimizin qəhrəmanlığı xarici ölkə mütəxəssislərinin də diqqətini cəlb edib. Hazırlanan məqaləni nəzərdən keçirdikcə aydın görünür ki, təhlillər daha çox Azərbaycan Ordusunun üstünlüyü üzərində qurulub.

Amerikalı mütəxəssislər Azərbaycan Ordusunun Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qazandığı uğurlardan bəhs edərək yazırlar: "2020-ci il İkinci Qarabağ müharibəsi kifayət qədər diqqət mərkəzində olub. Altı həftəlik

Şuşa uğrunda döyüşlər xarici mütəxəssislərin gözü və sözü ilə



mühəribə haqqında edilən şərh və təhlillər döyüşün gələcəyi üçün bir sıra iddialar ortaya qoydu: hərbi kampaniyalarda mühəribənin şəhər xarakteri barədə açıq xatırlatmalar təklif etməsi bu müzakirələrdən tamamilə kənar qalan bir məqamdır. 1988-1994 və 2016-cı illərdə Azərbaycan və Ermənistan arasında müasir dövrdə bölgədə bir neçə böyük döyüş əməliyyatları baş verib. 2020-ci ilin sentyabrında Azərbaycanın torpaqların azad edilməsi üçün həyata keçirdiyi əks-həmlə əməliyyatını isə dünya diqqətlə izlədi".

Mütəxəssislər hazırladıqları məqalədə daha çox diqqət Şuşa uğrunda gedən döyüşlər yönəldiblər. "Mühəribənin ən vacib döyüşü Şuşa şəhərində baş verdi. Şuşa azad olunduqdan sonra Ermənistan təslim oldu və işğal etdikləri ərazilərdən çıxaraq, məğlub tərəf kimi müqavilə bağladı. Tez-tez "Azərbaycanın mədəniyyətinin beşiği" kimi xarakterizə olunan Şuşada Azərbaycan ziyalıları, şairləri və yazıçıları doğulublar. Şuşada məscid və məqbərələr

kimi bir çox mühüm mədəni abidələr yerləşir... Şuşa 1992-ci ildə Ermənistan tərəfindən işğal olundu. O zaman ərazidə 23 mindən çox azərbaycanlı olduğu təxmin edilir. Döyüş zamanı və sonra şəhərin çox hissəsi dağıldı və Azərbaycan əhalisinin çoxu öldürüldü, qovuldu və ya dığərğın salındı".

Məqalə müəllifləri uğrunda gərgin döyüşlər getmiş Şuşanın gözəlliyini də təsvir edirlər: "Şuşa bölgədəki digər şəhər və rayonların zirvəsində dayanır. Gözəl görünüşü və dağlıq ərazisi işğal olunmuş bütün rayonu nəzarət altında saxlanılması üçün strateji üstünlük verir. Şəhər, həmçinin nəhəng təbii qaladır. Üç tərəfdən, şəhərin kənarlarından hündür qayalar ucalı və şəhərin qərb kənarı boyu şimaldan cənuba yalnız böyük bir yol keçir. 2020-ci il müharibəsi zamanı həm Azərbaycan, həm də Ermənistan üçün, mübaliğəsiz, mədəni əhəmiyyətini və əsas coğrafi üstünlüyünü nəzərə alaraq, Şuşaya nəzarət etmək hər iki tərəfin ən əsas məqsədi idi".

Xarici mütəxəssislərin Şuşa

şuşa uğrunda gedən döyüşlərdən hazırladıqları yazını qürur hissələri ilə oxuyuruq. Çünki məqalədə zabit və əsgərlərimizin qəhrəmanlığı da öz əksini tapıb. "Oktyabrın 28-30-da Şuşanı təcrid etmək və şəhərin müdafiəsini pozmaq üçün mövqə tutan Azərbaycan xüsusi təyinatlı qüvvələri meşələr və yarğanlar arasında güclü müdafiə olunan Laçın dəhlizindən və ətraf kəndlərdən keçiblər. Məlumatla görə, onlar şəhərə bir çox istiqamətdən daxil olublar və fərqli hədəflərə yaxınlaşmaq üçün qruplara bölünüblər. Ermənilər Azərbaycan qüvvələrinin əsas yollardan hücum edəcəklərini gözləyirdilər. Lakin əsgərlərin çoxu atəş dəstəyi olmadan ermənilərin qorunmadığı dik qayalıqlara dırmaşdılar. Qaranlıq, davam edən Laçın hücumları və müdafiəçilərin uğursuz xeyalları Azərbaycan xüsusi təyinatlı qüvvələrinin görünməz meşələr və dağlıq ərazilərlə Şuşa müdafiəsini qırmaq üçün qərarlı hərəkət etmələrini təmin etdi.

Noyabrın 4-də Azərbaycan piyada qoşunlarının Şuşanın cənubundakı Daşaltı kəndi yaxınlığında olan yol uğrunda döyüşükləri barədə xəbərlər gəldi. Həmin günə qədər Azərbaycan silahlı qüvvələri Şuşanın cənubundakı dağ silsiləsinə və Şuşanı Laçın şəhərinə bağlayan Laçın dəhlizinin əsas hissələrini də azad etmişdilər. Noyabrın 5-də axşam saatlarında Azərbaycan xüsusi təyinatlı qüvvələrinin bir qismi əsas yola çatdı və Şuşanın müdafiəsinə kömək etmək istəyənləri təcrid etdilər. Bu, şəhərin ən azı üç əsas istiqamətdən açıq şəkildə mühasirəyə alındığı üçün Şuşaya az miqdarda yardım gələ-

cəyi demək idi. Noyabrın 6-da Azərbaycan qoşunları şəhərin kənarına çatdı. Noyabrın 7-də ərazini dumanlı hava bürüdü. Bu, Azərbaycan qüvvələrinin mühəribə boyu onlara bu cür üstünlük qazandıran havadan müşahidə və zərbə qurğularının istifadəsini əhəmiyyətli dərəcədə məhdudlaşdırdı. Əks-hücum baxmayaraq, Azərbaycan qüvvələri öz mövqələrini qorudular. Şuşa meşələrində müdafiə xətti qurdular və üç erməni əks hücumunu dəf etdikdən sonra hücumda geri çəkildilər. Şuşa İcra Hakimiyyətinin binasını ələ keçirərək, erməni qüvvələrini qovmağa başladılar, şəhərdəki binaları və daha geniş əraziləri təmizlədilər. Şuşa uğrunda döyüş sonda binadan binaya yaxın döyüşə çevrildi. Noyabrın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Şuşanın işğaldan azad olunduğunu xalqa müjdə verdi. Şuşanın azad edilməsi Azərbaycan üçün böyük bir strateji qələbə idi və nəticədə, mühəribənin taleyini həll etdi. Şuşa uğrunda gedən döyüş göstərdi ki, qələbə üçün geniş təsəvvür və mühəribə oyunlarını da əhatə edən müdafiə planlarına sahib olmaq lazımdır".

Şuşa uğrunda gedən döyüşləri həmişə iftixar hissi ilə xatırlayacağıq. Çünki Şuşanın azadlığı naminə aparılan döyüşlər tarixi döyüşlərdir. Ona görə də unudulmur, bu gün də öyrənilir, sabah da öyrəniləcək. Çünki bu döyüşlər tariximizin səhifələrini şərfələndirən döyüşlərdir, daim xatırlanacaq uğurlu döyüşlərdir. Bu döyüşlər herb tariximizin şərəfli səhifələrindən biridir.

Vahid MƏHƏRRƏMOV
Bakı şəhəri



Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin dəstəyi ilə "Keşikçidağ" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğunun ərazisində AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun şöbə müdiri dosent Bəxtiyar Cəlilovun rəhbərliyi ilə arxeoloji qazıntıların birinci mərhələsi uğurla yekunlaşıb.

Qoruqdan AZƏRTAC-a bildirilib ki, Keşikçidağ ərazisində aparılan bu tədqiqatlarda əsas məqsəd ərazidə qeydiyyata alınmış çoxsaylı kurqanların elmi dövriyyəyə cəlb edilməsi, onların elmi potensialının müəyyənləşdirilməsi, Keşikçidağın mədəni irsinin tədqiqi və təbliği ilə əlaqədardır.

Qoruq ərazisində aparılan elmi tədqiqat və arxeoloji qazıntılar zamanı aşkarlanmış maddi mədəniyyət nümunələri

Keşikçidağda 3 min il yaşı olan kurqan aşkarlandı

bu ərazinin qədim sakinlərinin təsərrüfat həyatının, sosial-iqtisadi münasibətlər sisteminin, tayfa məskunlaşmasının və dini dünyagörüşünün bəzi xüsusiyyətlərini aydınlaşdırmağa imkan verib.

Qoruq ərazisində iki istiqamətdə kurqanlarda qazıntılar aparılıb. Onlardan birincisi Ağstafa rayonunun Ağgöl kəndindən 600 metr şimal-şərq istiqamətində qeydə alınmış kurqanlardır. Bu kurqanın maraqlı cəhəti ondan ibarətdir ki, kurqanın üst örtüyü kiçik çay daşlarından kromleks şəkildə əhatə olunub. Adətən qoruq ərazisində aparılmış elmi tədqiqatlarda isə böyük qaya daşlarından ibarət kromlexlərə rast gəlinib. Kurqandan 3 ədəd kamera aşkar olunub. Materikdə qazılan qəbir kəmərlərinin üzəri ağaclarla örtülüb. Çox maraqlıdır ki, qəbirələri hamısı qərb və şərq istiqamətində materikdə qazılıb. Hamısı bir-birinə simmetrikdir, ikisi yan-yanı, digər üçüncü isə tam ortada simmetrikdir və adətən belə hallar az olur, bu dövrdə çoxkəmərlili kurqan daha çoxdur, bəzən fərqli istiqamətlərdə qəbir kəmərləri olur. Burada simmetriya tamamilə gözənlilib.

İkinci istiqamət isə Sarısoy kurqanlarıdır. Sarısoy istiqamətində aparılmış arxeoloji qazıntı işləri başa çatdırılıb və maraqlı tapıntılar əldə olunub. Kurqanlar özündə Xocalı-Gədəbəy mədəniyyətinin izlərini yaşadır və bu mədəniyyəti öyrənmək üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən dəfn adətləri mövcuddur. Maraqlı məqam ondan ibarətdir ki, kurqanın çox kiçik - uzunluğu təxminən 1,5 metr, eni 1 metr olan kamera hissəsi var. Kurqanın örtüyü 12 metr, hündürlüyü 1 metrəndən azdır. Kameranı tədqiq edərkən 3 ədəd saxsı küp aşkar olunub. Qəbir kamerası şimal-qərb, cənub-şərq istiqamətində qurulub və bir nəfər dəfn olunub. Skeletin üzü cənub-qərbə doğrudur, sağ böyrü üstə və bükülü vəziyyətdədir. Maraqlı cəhətlərdən biri də odur ki, skeletin ön hissəsində kamera boyunca cavan və ki-



çik yaşında olan ev heyvanı dəfn olunub. Paleontoloqlar tərəfindən baxıldıqdan sonra bu heyvanın kiçik və ya iribuyuzlu olduğu barədə məlumat verilə bilər. Skeletin arxa hissəsi boyunca kiçikbuyuzlu ev heyvanı dəfn olunub ki, bu da böyük ehtimalla keç və ya qoyundur. Ancaq çox böyük ehtimalla keçdir. Qəbir kamerasında əlavə 10 santimetr də olsa, boş yer yoxdur. İnsan və heyvan sümüklərinin düzümündən sonra kamerada boş yer qalmayıb. Bu da arxeoloji cəhətdən böyük əhəmiyyət kəsb edir və belə qəbir abidələrinin tədqiqi Xocalı-Gədəbəy mədəniyyətində tayfaların dəfn adətlərini, dünyagörüşünü öyrənmək üçün mühüm rol oynayır.

Bu qiymətli nəticələr elmi dövriyyəyə məqalələrlə daxil ediləcək və mühüm elmi nəticələr əldə olunacaqdır.

Ərazidə elmi tədqiqat və arxeoloji qazıntı işləri davam etdiriləcək. Yaxın 10 gündə "Keşikçidağda elmi-arxeoloji qazıntılar və yay məktəbi-4" adlı layihəyə start veriləcək. Layihədə Bakı Dövlət Universitetinin, həmçinin universitetin Qazax filialının tələbələri, bölgədə fəaliyyət göstərən qoruqla-



rın, Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin Gəncə Regional Bölməsinin abidə mühafizəçiləri, tarix-diyarşünaslıq muzeylərinin, digər muzeylərin, mədəniyyət müəssisələrinin əməkdaşları, rayonun ümumi təhsil müəssisələrinin tarix müəllimləri iştirak edəcək. İştirakçılar çöl arxeoloji ekspedisiyasının təşkilinə və aparılmasına xüsusiyyətləri, müxtəlif tarixi və arxeoloji məlumatların toplanması və təhlili sahəsində təcrübə qazanacaq, arxeoloji tədqiqat metodlarını mənimsəyəcək və sahə arxeoloji tədqiqatları zamanı alətlərdən və avadanlıqlardan istifadə etmək bacarıqlarına yiyələncəklər.



Heç kim unudulmur

Əbədiyyətə qovuşanlar



Gəncə Qarnizonu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Gəncə, Şəmki, Qovlar, Tovuz şəhərlərində torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalmış oğulların xatirələrinə həsr olunan anım mərasimləri keçirildi.

Öncə Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü, suverenliyi, müstəqilliyi uğrunda döyüşlərdə şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olundu. Dövlət Himni səsləndirildi.

Gəncə şəhərində Vətənə xidməti ilə seçilən, döyüşlərin fəal iştirakçısı olmuş Həsənov Məhərrəm Heydər oğlunun bir vaxtlar yaşadığı binada onun baralyefinin açılışı oldu. Silahdaşları Məhərrəmin vətənpərvərliyi, qorxmaz, cəsəətli döyüşçü olması haqqında xoş xatirələrini danışdılar. Onun xalq, vətən qarşısında xidmətinin unudulmayacağını xüsusi

vurğuladılar. Ehtiyatda olan polkovniklər - Elxan Qəniyev, Nazim Əhmədov Məhərrəm Həsənovun döyüşlər zamanı göstərdiyi şücaətdən, onun yüksək vətənpərvərlik ruhuna malik olmasından, fədakarlığından danışdılar. Silahdaşlarının xatirələrinin onlar üçün həmişə əziz olacağını, unudulmayacağını bildirdilər.

Sonra tədbir Şəmki, Qovlar, Tovuz şəhərlərində davam etdirildi. Döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə



ucalmış Qabil İbrahim oğlu Sadiqovun, Şahlar Əli-xan oğlu Vəliyevin, Yalçın İmran oğlu Əhmədovun, Bəxtiyar Süleyman oğlu Əmiraslanovun, Elşən Həsən oğlu Allahverdiyevin yaşadıkları ünvanlarda xatirələri yad olundu. Xatirə lövhələrinin açılışı oldu. Həyatları, keçdikləri döyüş yolları haqqında ətraflı məlumat verildi. Bildirdilər ki, onlar Vətənə, xalqa sədaqətləri ilə seçilərək Vətən yolunda canlarını fəda etmişlər. Ehtiyatda olan polkovnik Nazim Əhmədov açılış mərasimlərində çıxış edərək İstər Birinci Qarabağ müharibəsində, istərsə də 44 günlük Vətən müharibəsində şanlı ordumuzun qazandığı qələbələrdən, tarixi zəfərin əldə edilməsində Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevlə böyük qürur hissi keçirir. Xalqımızın, ordumuzun birliyi, həmrəyliyi və ölkə rəhbərliyinin həyata keçirdiyi daxili və xarici siyasətin böyük uğurlarından ətraflı bəhs etdi. Bildirdi ki, əsas Ulu öndər Heydər Əliyev



tərəfindən qoyulan, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev tərəfindən daha geniş miqyasda həyata keçiriləcək Vətənimizə, xalqımıza böyük uğurlar, qələbələr bəxş etdi. Azərbaycan xalqını dünyada qalib xalq kimi tanıdan 44 günlük Vətən müharibəsi göstərdi ki, xalqımız illərlə gözlənilən haqqı, ədaləti öz gücü ilə bərpa etdi. Azərbaycan torpaqlarının işğalına son qoydu. Bu gün bütün xalqımız şəhid övladlarını böyük minnətdarlıqla yad etməklə şanlı ordumuz və Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevlə böyük qürur hissi keçirir. Xalqımızın, ordumuzun birliyi, həmrəyliyi və ölkə rəhbərliyinin həyata keçirdiyi daxili və xarici siyasətlə ölkəmiz dünya birliyində həmişə öz layiqli yerini tutacaqdır.

Tədbir iştirakçıları şəhid ailələrinə baş çəkərək onların qayğıları ilə maraqlandılar.

Şəhid ailə üzvləri onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə Müzəffər Ali Baş Komandan və Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinə minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Mübariz MUSAYEV
"Azərbaycan Ordusu"

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

Mətbuat: Türkiyə ordusu İraqın şimalında mövcudluğunu genişləndirir

Türkiyə ordusu İraqın şimalında Pençe-Kilit antiterror əməliyyatı zonasında ən azı beş yeni dayaq məntəqəsi yaratmağa hazırlaşır.

"Yeni Şafak" nəşri xəbər verir ki, Türkiyə hərbiçilərinin İraqın Təpə Bahar bölgəsində "PKK terrorçularına qarşı mübarizənin effektivliyini artıracaq" yeni dislokasiya məntəqələrindən istifadə edilməsi planlaşdırılır. Ərazinin minalardan təmizlənməsi üzrə işlər artıq aparılıb.

Türkiyə hərbiçilərinin məlumatına görə, terrorçular Miska kəndini xüsusilə çoxlu sayda minalayiblar, bu da istehlakçılar tərəfindən ərazinin təmizlənməsi üçün birgə səylər tələb edib.

Bəzi yaşayış məntəqələrində silah və döyüş sursatı olan anbarlar aşkar olunub. Aşkar edilmiş minalar və sursatlar məhv edilib.

Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyi bölgədə terror təhlükəsini tamamilə aradan qaldırmaq əzmində olduğunu vurğulayıb.

Cənubi Koreyada anti-terror əməliyyatları üçün robotun sınaqları başlayıb



Koreya Respublikasında terrorla mübarizə əməliyyatları üçün dördüyaqlı robotun hazırlanması başa çatdırılıb və ölkənin silahlı qüvvələri onun sınaqlarına başlayıb.

Cənubi Koreya mediası xəbər verir ki, qarşdakı altı ay ərzində hərbiçilər robot-itin effektivliyini qiymətləndirəcək, bundan sonra onun istifadəsi ilə bağlı yekun qərar qəbul edəcəklər. Hyundai Rotem və Rainbow Robotics kompaniyalarının iştirak etdiyi prototipin hazırlanması cəmi iki il çəkib.

Robot-it saatda 4 kilometrəndən çox sürətlə hərəkət edir, hündürlüyü 20 santimetrdən çox olan maneələri dəf edə bilər. O, həmçinin müşahidə və kəşfiyyət üçün gündüz və gecəgörmə kameraları ilə təchiz olunub. Döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirmək üçün robot uzaqdan idarə olunan odlu silahlarla da təchiz edilə bilər.

Onun əsas funksiyaları şəxsi heyəti cəlb etmədən əvvəl binalarda terror təhlükələrini müəyyən etməkdən, habelə potensial terrorçuların hərəkətlərinə cavab verməkdən ibarət olacaq. Ordu bölmələrindən biri də robotdan hərbiçilərlə birlikdə axtarış-kəşfiyyət əməliyyatları aparmaq üçün eksperimentdə istifadə edir.

ABŞ və Cənubi Koreya gələn həftə birgə hərbi təlimlərə başlayacaq

ABŞ və Cənubi Koreya gələn həftə birgə hərbi təlimlər keçirəcək.

Bu barədə "Yonhap" agentliyi Cənubi Koreyanın Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinə istinadla məlumat yayıb.

Təlimlər avqustun 19-dan 29-dək davam edəcək. Buraya kompüter simulyasiyasına əsaslanan komanda-qərargah məşqi, eyni vaxtda səhra və mülki müdafiə təlimləri daxildir.

"Cənubi Koreya-ABŞ alyansı kütləvi qirgin silahlarının qarşısını almaq və onlardan qorunmaq üçün öz imkanlarını və mövqelərini gücləndirməyə davam edəcək", - deyə məlumatda qeyd edilib.

Təlimlərdə Cənubi Koreya və ABŞ hərbiçiləri ilə yanaşı, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Komandanlığına üzv olan bir neçə ölkənin hərbi qulluqçuları da iştirak edəcək.



AZƏRTAC-in
materialları əsasında

Şəhidlik insan ruhunun ən uca zirvəsi, Vətən uğrunda canını fəda etməyin ən ali dəyəridir. Bu zirvə sadəcə bir ölümdən ibarət deyil, əksinə, əbədi həyata gedən yolun başlanğıcıdır. Azərbaycan xalqının tarixi boyu şəhidlik, müqəddəs bir məfhum kimi qorunmuş, millətimizin iradəsini və azadlıq uğrunda mübarizəsini simvolizə etmişdir.

Şəhidlik milli kimliyimizin dərinliyinə hopmuş bir anlayışdır. Azərbaycan tarixində neçə-neçə oğullar, Vətən torpağı uğrunda canlarını fəda edərək, bu müqəddəs yolun öncülləri olmuşdur. Bu fədakarlıq, sadəcə bir hərbi vəzifə icrası yox, millətinin gələcəyi, torpağının azadlığı və övladlarının rifahı üçün canını fəda etmək deməkdir. Şəhidlərin adı, xalqımızın yaddaşında əbədlilik qazanan bir işiq kimi yanır, onların igidliyi isə hər zaman xatırlanır.

Azərbaycanın müasir tarixində şəhidlik anlayışı xüsusilə Birinci Qarabağ müharibəsi və 44 günlük Vətən müharibəsi ilə daha da möhkəmləndi. Bu müharibələr, Azərbaycan xalqının milli iradəsini, birliyi və torpaqlarını qorumaq uğrunda necə böyük bir qəhrəmanlıq göstərdiyini bir daha sübut etdi. Azər-

Şəhidlik: Qəhrəmanlıqla yazılan əbədiyyət

baycanın qəhrəman oğulları, bu müharibələrdə Vətən torpağı uğrunda döyüşərək şəhidlik zirvəsinə ucaldılar. Onların hər biri millətin qəlbində əbədi yaşayacaqdır.

Şəhidlik zirvəsinə ucalan bu igidlər arasında Azərbaycanın tanınmış şəxsləri, eləcə də sadə vətəndaşlar da var. Onlar, öz həyatlarını, ailələrini və sevdiklərini geridə buraxaraq, Vətən üçün canlarından keçdilər. Bu fədakarlıq, Azərbaycan xalqının milli məniyyətini və dövlətçiliyini qorumaq uğrunda necə böyük bir sevgi və iradə daşdığını göstərdi.

Bu gün Azərbaycan xalqı, şəhidlərini hörmətlə yad edir, onların xatirəsini əbədiləşdirir. Onların göstərdikləri igidliklər, hər birimiz üçün bir nümunədir. Şəhidlərimizin adları məktəblərdə, küçələrdə, meydanlarda əbədiləşdirilir, onların ruhu isə xalqımızın ürəyində yaşayır. Hər bir şəhidin adı, sadəcə bir insan adı olmaqdan çıxaraq, Vətənin şərəfli tarixi ilə birləşir və gələcək nəsillərə ötürülür.

Azərbaycan tarixində şəhidlərimizin qəhrəmanlı-

ğı, xalqımızın milli ruhunun və birliyinin gücünü göstərir. Şəhidlik bu torpaqda doğulan hər bir vətənpərvər üçün ən böyük şərəf, ən müqəddəs yol kimi qəbul edilir. Onların igidliyi, bu gün hər birimizin qəlbində Vətənə olan sevgini daha da gücləndirir, millətimizin birlik və bərabərlik ruhunu möhkəmləndirir.

Şəhidlik zirvəsinə yüksələnlərin ömür yolu nə qədər qısa olsa da, şərəfli və örnək sayılır. Azərbaycan torpaqları erməni daşnaklarının təcavüzünə məruz qalandan bu günə kimi xalqımızın vətənpərvər övladları, yaşından asılı olmayaraq, ana Vətənin harayına səs verdi, - ölümlün gözüne dik baxdılar!

Zaman ötür, fəsillər dəyişir, illər əsrlərə, əsrlər minilliklərə çevrilir, tarixə dönür. Zamanın gedişində bir çox tarixi hadisələr baş verir. Bəzi tarixi hadisələr müəyyən dövrdən sonra yaddan çıxır, unudulur. Lakin elə zaman, tarixi hadisələr var ki, heç vaxt unudulmur. Nəsillər bir-birini əvəz edəcək, bu tarixi gün daha çox xatırlanır, insanların yolunu işıqlı bir

zirvəyə doğru aparır. Bu zirvə ən ali, müqəddəs və şərəfli olan şəhidlik zirvəsidir. Çünki şəhidlik uca Yaradanın, Vətənin, millətin yolunda şüurlu surətdə canlarını fəda edən insanlardır. Bu cür insanlar yüksək əxlaqi keyfiyyətə malik olmaqla, qəlblərində Allaha, Vətənə, millətə və torpağa sevgisi olduğu üçün sonda Allahın rızasını qazanaraq şəhadət mərtəbəsinə ucalırlar. Şəhidi olmayan xalq torpaq məhəbbətindən, yurd sevgisindən məhrumdur. Şəhidi olmayan xalqın məniyyəti, kimliyi bilinməz. Azadlığı qanı ilə, canı ilə qazanmayan xalq hər vaxt kölə kimi gözüqıpq, həyəcan içində yaşayar.

Şəhidlərimizin ruhu hər zaman bizimlədir. Onların əziz xatirəsi, Azərbaycanın qələbəsi ilə işıqlanır və xalqımızın şücaət dastanı olaraq əbədi yaşayır. Bu müqəddəs yolda şəhidlərimizin adı əbədi olaraq parlayacaq və onların ruhu, Azərbaycan torpağını qoruyan hər bir şəxsin ürəyində yaşayacaqdır.

Eltun MƏMMƏDOV
"Azərbaycan Ordusu"

